

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20266 - Art del Renaixement / 1
Titulació	Grau d'Història de l'Art (Pla 2014) - Tercer curs Grau d'Història de l'Art (Pla 2009) - Tercer curs Grau d'Història - Quart curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Mercè Gambús Saiz	19:00	20:00	Dimarts	10/09/2018	08/02/2019	Despatx AD06
merce.gambus@uib.cat	17:00	18:00	Dilluns	11/02/2019	31/07/2019	Despatx AD06

Contextualització

Identificació i caracterització crítica de les manifestacions artístiques europees dels segles XV i XVI, amb especial consideració a les variables cronològiques i topogràfiques determinades per la relació artística entre els centres i les seves perifèries.

A través d'un itinerari artístic i cronològic que partirà de la Toscana cap a la resta de la península italiana, farem a continuació un recorregut per l'Europa meridional i central, amb especial incidència en les formes de recepció artística del renaixement.

Serà objecte d'estudi el món dels creadors i dels seus llenguatges, els promotors de l'art, la percepció artística i la seva cultura visual.

Requisits

Afavoreix la major comprensió de la matèria el fet de disposar dels coneixements proporcionats pel conjunt d'assignatures obligatòries del primer i segon curs de grau d'Història de l'Art o d'Història, i en particular d'aquelles matèries instrumentals com les Fonts de la història de l'art o de totes les que expliquen l'evolució històrica de l'art fins el segle XV.

Competències

Guia docent

Específiques

- * CE6- Coneixement sistemàtic i integrat del fet artístic: diferents llenguatges i tècniques de la producció artística al llarg de la història. Teoria i pensament estètic. .
- * CE7- Coneixement de les principals fonts literàries i documentals de la història de l'art. .
- * CE8- Coneixements bàsics d'iconografia, com a clau per a la interpretació de les imatges. .
- * CE1- Consciència crítica de les coordenades espai-temps, així com dels límits i les interrelacions geogràfiques i culturals de la història de l'art del Renaixement. .
- * CE2- Visió diacrònica dels fenòmens artístics renaixentistes en l'àmbit territorial europeu. .

Genèriques

- * CG3 – Capacitat per a treballar de forma autònoma i en equip en l'àrea d'estudi de la història de l'art. .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

1.. HUMANISME I RENAIXEMENT

- * Humanisme i cultura clàssica.
- * La capacitat adaptativa del pensament medieval. El llegat cultural de l'antiguitat clàssica.
- * El compromís històric de l'humanisme italià: origen, difusió i fonaments doctrinals.
- * La nova orientació de l'art. El sistema de les arts: tradició i innovació.
- * Les reivindicacions professionals.
- * La transformació del mercat artístic: clients i mecenes. L'afany col·leccionista.
- * El discurs teòric com a instrument de legitimació i de divulgació.

2.. L'ART ITALIÀ DEL PRIMER RENAIXEMENT

- * **Arquitectura.** L'aportació de Brunelleschi. L'historicisme d'Alberti. La definició clàssica del temple. La renovació tipològica de l'arquitectura civil. Ordres arquitectònics i ornamentació. La complexitat estilística de les escoles italianes.
- * **Escultura.** Els inicis de l'escultura toscana: Ghiberti i J. della Quercia. Donatello i els seus seguidors. La definició teòrica de l'escultura segons Alberti.
- * **Pintura.** La perspectiva com a mitjà de representació espacial. La investigació normativa en la pintura: la primera i la segona generació toscana. L'impuls de la iconografia profana. Les escoles del nord d'Itàlia.

3.. L'ART ITALIÀ DEL SEGON RENAIXEMENT

- * El Renaixement italià o l'afirmació nacionalista. La rivalitat artística Florència-Roma.
- * **Arquitectura.** La revisió classicista: Bramante, Leonardo, Rafael i A. de Sangallo. La singularitat de Miguel Angel. L'aportació véneta: Palladio.
- * **Escultura.** La multifocalitat de la visió: Miquel Àngel.
- * **Pintura.** Els pintors de la 'terza maniera'. La pintura de les escoles italianes: els llenguatges preexistents i la interpretació del classicisme.

4.. LA PROJECCIÓ EUROPEA DEL RENAIXEMENT ITALIÀ I EL MANIERISME

- * La penetració del classicisme a Europa i la seva problemàtica.
- * Les influències toscana i llombarda.

Guia docent

- * La idea del Manierisme. La qüestió historiogràfica.
- * L'experimentalisme classicista en la pintura.
- * L'escultura monumental i decorativa.
- * El triomf de l'ornament a l'arquitectura.

Metodologia docent

Les activitats presencials i no presencials relacionades a continuació, requereixen de l'alumne una actitud participativa, ordenada i sistemàtica tant a nivell d'aula com del treball autònom i en grup.

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Sessions teòriques a l'aula	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, la professora establirà els fonaments teòrics dels blocs temàtics que composen la matèria. A més, es donarà informació dels recursos documentals per a cada tema, així com s'exposarà el mètode de treball que haurà d'utilitzar l'alumnat per complementar de forma autònoma els continguts.	42
Classes pràctiques	Lectura, anàlisi i interpretació de materials visuals	Grup mitjà (M)	L'alumne participarà en el desenvolupament dels casos pràctics presentats a classe, d'acord amb les indicacions i recursos proporcionats per la professora. La finalitat d'aquesta pràctica és estimular l'aprenentatge autònom i en grup de l'alumne, mitjançant l'anàlisi i interpretació dels continguts teòrics de la matèria aplicats als diversos llenguatges visuals objecte d'estudi.	15
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	Sessió a l'aula per a la realització d'una prova escrita sobre la matèria, segons dues opcions de desenvolupament metodològic, segons es tracti d'un tema teòric o teòrico-pràctic. Es valorarà l'adequació de la resposta, l'exposició conceptual estructurada, la capacitat d'anàlisi, la relació i síntesi argumental, així com l'ús del vocabulari específic, dels coneixement de les fonts bibliogràfiques i de la rigorositat metodològica.	3

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Elaboració estructura de continguts de dues fonts documentals	Elaborar l'estructura de continguts de dues fonts documentals, corresponents a les escoles italianes i al manierisme, amb l'objectiu d'estimular la capacitat relacional dels nous coneixements amb les sessions teòriques i pràctiques desenvolupades a l'aula corresponents a altres continguts temàtics. Treballar la capacitat epistemològica de l'alumne a fi d'identificar i relacionar conceptes, memoritzar informació i exposar coneixements mitjançant un treball escrit segons prescripcions metodològiques prèvies.	30
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts de la matèria	Assimilació i consolidació dels coneixements i de la metodologia exposada a l'aula durant les sessions teòriques i pràctiques per la professora. Consulta de materials bibliogràfics i bancs d'imatges complementaris. Sistematització dels coneixements adquirits durant la realització de les activitats en grup i en les sessions pràctiques individuals.	50
Estudi i treball autònom en grup	Elaboració d'un directori de recursos electrònics i dels seus continguts	Treball en xarxa a fi d'elaborar un directori electrònic de recursos propis de la matèria, ordenats segons els temes de l'assignatura i aplicats als: llenguatges de l'art i l'arquitectura, centre d'investigació, documentació i divulgació, i publicacions especialitzades. La col·laboració metodològica en grup fomenta el sentit responsable mitjançant la definició de les diverses línies d'activitat, assignació de tasques i compliment dels terminis establerts. Els recursos obtinguts proporcionaran l'intercanvi i accés de la informació final entre tots els grups.	10

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Guia docent

Lectura, anàlisi i interpretació de materials visuals

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Sistemes d'autoavaluació (recuperable)
Descripció	L'alumne participarà en el desenvolupament dels casos pràctics presentats a classe, d'acord amb les indicacions i recursos proporcionats per la professora. La finalitat d'aquesta pràctica és estimular l'aprenentatge autònom i en grup de l'alumne, mitjançant l'anàlisi i interpretació dels continguts teòrics de la matèria aplicats als diversos llenguatges visuals objecte d'estudi.
Críteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	10%

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Sessió a l'aula per a la realització d'una prova escrita sobre la matèria, segons dues opcions de desenvolupament metodològic, segons es tracti d'un tema teòric o teòric-pràctic. Es valorarà l'adequació de la resposta, l'exposició conceptual estructurada, la capacitat d'anàlisi, la relació i síntesi argumental, així com l'ús del vocabulari específic, dels coneixements de les fonts bibliogràfiques i de la rigorositat metodològica.
Críteris d'avaluació	Desenvolupament d'un tema teòric de resposta llarga. Tres comentaris d'obres de l'art i l'arquitectura a partir de criteris identificatius, conceptuals i interpretatius.
Percentatge de la qualificació final:	50% amb qualificació mínima 2.5

Elaboració estructura de continguts de dues fonts documentals

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Elaborar l'estructura de continguts de dues fonts documentals, corresponents a les escoles italianes i al manierisme, amb l'objectiu d'estimular la capacitat relacional dels nous coneixements amb les sessions teòriques i pràctiques desenvolupades a l'aula corresponents a altres continguts temàtics. Treballar la capacitat epistemològica de l'alumne a fi d'identificar i relacionar conceptes, memoritzar informació i exposar coneixements mitjançant un treball escrit segons prescripcions metodològiques prèvies.
Críteris d'avaluació	Estudi i anàlisi de dues fonts documentals relacionades amb les sessions teòriques i pràctiques, per tal de treballar segons criteris d'estructura conceptual i interpretatius.
Percentatge de la qualificació final:	30%

Elaboració d'un directori de recursos electrònics i dels seus continguts

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (no recuperable)
Descripció	Treball en xarxa a fi d'elaborar un directori electrònic de recursos propis de la matèria, ordenats segons els temes de l'assignatura i aplicats als: llenguatges de l'art i l'arquitectura, centre d'investigació, documentació i divulgació, i publicacions especialitzades. La col·laboració metodològica en grup fomenta el sentit responsable mitjançant la definició de les diverses línies d'activitat, assignació de tasques i compliment dels

Guia docent

	terminis establerts. Els recursos obtinguts proporcionaran l'intercanvi i accés de la informació final entre tots els grups.
Criteris d'avaluació	Elaboració d'un directori electrònic individual previament assignat segons grups, amb elaboració individual dels seus continguts i incardinació en el treball general del grup.
Percentatge de la qualificació final:	10%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Els recursos bibliogràfics relacionats han estat distribuïts en dos apartats generals: bibliografia bàsica i complementària.

Bibliografia bàsica

BURKE, P. *El renacimiento europeo. Centros y periferias*. Crítica. Madrid. 2000
CHASTEL, A. *Arte y Humanismo en Florencia en la época de Lorenzo el Magnífico*. Ed. Cátedra. Madrid 1982
HEYDENREICH, L. H. i LOTZ, W. *Arquitectura en Italia 1400-1600*. Ed. Cátedra. Madrid 1991
HOLLINGSWORTH, M. *El patronazgo artístico en la Italia del renacimiento. De 1400 a principios del siglo XVI*. Ed. Akal. Madrid 2002
PARTRIDGE, L. *El Renacimiento en Roma 1400-1600*. Ed. Akal. Madrid 2007
NIETO, V. i CHECA, F. *El Renacimiento. Formación y crisis del modelo clásico*. Ed. Istmo. Madrid 1980
PAOLETTI, J. T i RADKE, G. M. *El arte en la Italia del Renacimiento*. Ed. Akal. Madrid 2002
TOMAN, R. altres. *El arte en la Italia del Renacimiento. Arquitectura, escultura, pintura, dibujo*. Ed. h.f.ullmann. Postdam 2011

Bibliografia complementària

OBRES GENERALS

ARGAN, G. C. *Renacimiento y Barroco I: El arte Italiano de Giotto a Leonardo da Vinci*. Ed. Akal. Madrid 1987-a.
ARGAN, G. C. *Renacimiento y Barroco II: El arte Italiano de Miguel Ángel a Tiepolo*. Ed. Akal. Madrid 1987-b.
BATTISTI, E. *Renacimiento y Barroco*. Ed. Cátedra. Madrid 1990.
BELTING, H. *Florencia y Bagdad. Una historia de la mirada entre Oriente y Occidente*. Ed. Akal. Madrid 2012
BENÉVOLO, L. *Historia de la arquitectura del Renacimiento: la arquitectura clásica (del s. XV al XVIII)*. Ed. Gustavo Gili. 2 vols. Barcelona 1981.
BLUNT, A. *Arte y arquitectura en Francia 1500-1700*. Ed. Cátedra. Madrid 1977.
BURKE, P. *El Renacimiento italiano. Cultura y sociedad en Italia*. Alianza Ed. Madrid 1993.
CAPITEL, A. *La arquitectura del patio*. Gustavo Gili. Barcelona. 2005
CASTELLI, P. *La estética del Renacimiento*. La balsa de la Medusa, 179. Ed. Antonio Machado Libros. Madrid 2011
CASTEX, J. *Renacimiento, Barroco y Clasicismo. Historia de la Arquitectura, 1420-1720*. Ed. Akal. Madrid 1994.
CHASTEL, A. *El Arte Italiano*. Ed. Akal. Cap. V-XI. Madrid 1988.
PEVSNER, N. *Las Academias de Arte*. Ed. Cátedra. Madrid 1980.
POPE-HENNESSY, J. *Italian High Renaissance and Baroque Sculpture*. Phaidon Press. 3 vol. London 1963.
PORTOGHESI, P. *El Ángel de la Historia. Teorías y Lenguajes de la Arquitectura*. Ed. Hermann Blume. Madrid 1985.

Guia docent

STRONG, R. *Arte y poder. Fiestas del Renacimiento 1450-1650*. Alianza Ed. Madrid 1988.
SUMMERSON, J. *Architecture in Britain 1430 to 1830*. Penguin Books. London 1954.
SUMMERSON, J. *El lenguaje clásico de la arquitectura. De L. B. Alberti a Le Corbusier*. Ed. Gustavo Gili. Barcelona 1978.
VENTURI, A. *Storia dell'arte italiana*. Kraus Reprint LTD. Vol. 6-11, III. Liechtenstein 1967.
WATERHOUSE, E. *Painting in Britain 1500 to 1790*. Penguin Books. Harmondsworth 1967.
WITTKOWER, R. *La escultura: procesos y principios*. Alianza Ed. 93-240. Madrid 1980.
WITTKOWER, R. i M. *Nacidos bajo el signo de Saturno*. Ed. Cátedra. Madrid 1982.

